

Kastamonu Mebusu Muzaffer Ali Mühto ve 4 arkadaşının, Köy Kanununun 44 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (2/594)

13 . I . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

442 sayılı Köy Kanununun 44 ncü maddesinin 2 nci bendinin tadili hakkında hazırlamış olduğumuz kanun teklifi esbabı mucibesi ile birlikte sunulmuştur.

Teklifimizin kanunlaşması için icabeden muamelenin müstacelen ifa buyurulmasını saygı ile rica ederiz.

Kastamonu Mebusları

M. A. Mühto

Sait Kantarel

H. Türe

H. Tosunoğlu

Fahri Keçecioglu

ESBABI MUCİBE

Mezkûr maddenin tadili teklifi 31 . III . 1951 tarihinde Yüksek Reisliğinize sunulmuş İçişleri ve Adalet komisyonlarınca kabul edilerek Umumi Heyetin yüce tasvibine arz edilmek üzere 100 S. sayısını alarak Heyeti Umumiyenin 3 ncü toplantı gündemine alınmışsa da o günlerde 117 S. sayısı ile Hükümet tarafından sunulan köy kanunu lâyihasında gündeme alındığından ana kanunun gündemde olması sebebiyle mezkûr tadil teklifi geri alınmıştır.

Köy Kanununun bu devre içinde gündeme alınması ve Meclisten çıkma ihtimali zayıf olduğundan İhtüzük hükümlerine göre aynı mahiyette olan bu yeni teklifimizi mucip sebepler ve işin müstaceliyeti sebebiyle yeniden teklif etmek mecburiyeti hâsıl olmuştur.

18 . III . 1342 tarihinde kabul edilen 442 sayılı Köy Kanununun 44 ncü maddesinin 2 nci bendinde (ihtiyar meclisi mektep, cami, hamam gibi köylüye faydalı olan işleri yapmak için istediği yeri değer parasiyle satınalır) hükmü konmuş fakat 27 sene evvel kabul edilen bu kanunda köylerde elektrik tesisatı gibi bugün için medeni bir ihtiyaç olan elektrik o zamanın vâzı kanunu tarafından derpiş edilmemesi o gün için şehirlerde dahi elektrik tesisatı belki henüz kurulmakta olduğundan bu ihtiyacın köylerde hiss olunmaması mazur görülebilir. Bugün Hükümetimiz köy kalkınmasına geniş mikyas- ta ehemmiyet vermekte ve köylü içinde elektriği bir medeni ihtiyaç ve köylüye faydalı olan işlerden telâkki ettiğinde şüphe ve tereddüt yoktur.

Şûrayı Devlet Umumi Heyetinin 6 . I . 1951 tarihinde ve çoğunlukla vermiş olduğu bir kararla köylere elektrik tesisatı vücuda getirmek işini köy ihtiyar meclisinin göreceği işleri tadat eden Köy Kanununun 44 ncü maddesinin 2 nci bendinde yazılı cami, hamam, mektep, gibi köylüye faydalı iş-lerden saymamış ve Devrakâni Kaza idare heyetinin istimlâke dair olan kararını bozmuştur. Şûrayı Devlet Umumi Heyetinin bu şekilde tecelli eden ihtihâdı karşısında 2 nci bendin daha şümüllü bir şekilde elektrik tesisatı kelimelerinin ilâvesiyle yeniden tedvinine lüzum ve zaruret hâsıl olduğu kanaatindeyiz. Devrakâni kaza idare heyetinin adı geçen istimlâke dair kararının bozulmasıyla 50 bin lira kadar sarfedilerek getirilen makinelerin harabiden kurtarılması ve elektrik tesisatı kurmak isteyen diğer köylere de kolaylık olmak üzere elektrik tesisatı inşasında köy ihtiyar heyetlerine istimlâk salâhiyetinin tanınmasını bugünkü köy kalkınması programlarının tatbiki bakımından köylere büyük fay-

dalar sağlıyacağı mülâhaza edilmiş olduğundan kanun teklifimizin müstacelen müzakere buyurulmasını, öncelik ve ivedilik teklifleriyle bir an evvel gündeme alınmasını saygılarımızla arz ve rica ederiz.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/594

Karar No. 26

30 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli Mühto ve 4 arkadaşının, Köy Kanununun 44 ncü maddesinin 2 nei fıkrasının değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi ,teklif sahibi ve Hükümet mümes-sillerinin iştirakleriyle Komisyonumuzda görü-şüldü :

442 sayılı Köy Kanununun 44 ncü maddesi-nin ikinci fıkrasında ihtiyar meclisine, mektep, cami, hamam gibi köylüye faydalı olan işleri yapmak için istediği yeri, değer pahasıyla satılmak veya istimlâk etmek salâhiyeti tanımış olup bu fıkradaki (gibi) edatına dayanarak elektrik tesisatı vücuda getirmek için istimlâk yoluna giden bir köyün bu husustaki kararının Devlet Şûrasınca; fıkradaki (gibi) eda-tının köylünün yapacağı mecburi ve ihtiyari işlere taallük eden aynı kanunun 13 ve 14 ncü maddelerinde tadat edilen hizmetler arasında (elektrik tesisatının) mevcut bulunmaması ha-sebiyle bozulması yüzünden köyler için dahi, elektriğin bugünkü ehemmiyeti nazarı itibara alınarak mezkûr fıkraya (elektrik tesisatı) iba-resinin de ilâvesi hakkında teklif sahiplerinin mütalâaları Komisyonumuzca da kabule şayan görülmüştür.

Ancak, istimlâke esas teşkil edecek mevzu-ların, kanunun mecburi ve ihtiyari hizmetleri arasında yer alması zaruri bulunduğundan elek-triği ihtiyari bir hizmet telâkki ederek evvelâ ihtiyari vazifelere dair olan 14 ncü maddeye 32 nei fıkra olarak (köye elektrik tesisatı vücuda

getirmek) hükmü ilâve edilmiş ve ayrıca 44 ncü maddenin 2 nei fıkrasındaki satınalma veya is-timlâk yetkisinin tadadi olarak muayyen hiz-metlere tahsisinden mütevellit mahzurları önle-mek ve maddeye daha âm ve şâmil bir mahi-yet verebilmek için bu salâhiyetin, kanunun 13 ve 14 ncü maddelerinde yazılı bütün işleri şü-mulüne alacak tarzda fıkranın yeniden tedvini uygun görülmüş ve fıkra buna göre tanzim edi-lerek teklif kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete su-nulur.

İçişleri Komisyonu

Reisi		Reisvekili
Edirne		Bursa
R. Nasuhiođlu		N. Yılmaz
Sözcü	Kâtip	
Amasya	Muđla	Afyon K.
K. Eren	Y. Başer	A. Vezirođlu
Bursa		Çoruh
R. Aybar		Z. Ural
Diyarbakır		Erzurum
N. Önen		M. Zeren
İmzada bulunamadı		
İzmir	Kastamonu	Kütahya
P. Arat	F. Keçeciođlu	Y. Aysal
Kütahya	Niğde	Rize
B. Besin	F. Ecer	A. Morgül
Van		Zonguldak
İ. Akın		A. Yurdabayrak

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No : 2/594

Karar No : 24

4 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli Mühto ve 4 arkadaşının, Köy Kanununun 44 nci maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi komisyonumuza havale edilmekle teklif sahibi ve İçişleri ve Maliye vekâletleri mümessilleri hazır olduğu halde müzakere olundu.

Köy ihtiyar meclislerinin elektrik tesisatı vücuda getirmek için yapacakları istimlâke Köy Kanununda mevcut takyitlerden dolayı imkân bulamadıklarını ve Devlet Şurasınca müttehaz kararların da bu takyitlere uygun olarak çıktığı, bu durum muvacehesinde işbu kanun teklifi ile köyler için hayırlı bir tesis olmasında şüphe bulunmayan elektrik tesisatı için gerekli istimlâkin yapılabilmesinin sağlanmak istendiği ve vatandaşların ıstıraplarını mucip bu hususun da bertaraf edilmesi, gayelerinin istihdaf edildiği müşahede olunmuştur.

Bu mucip sebepler komisyonumuzca da ye-

rinde görülerek teklifin kabule şayan olduğuna ve İçişleri Komisyonunun hazırladığı metin ve bu metnin dayandığı esbabı mucibenin de aynen tasvibine ittifakla karar verilmiştir.

İşin müstaceliyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin temini ricası ile Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Başkan		Bu rapor Sözcüsü
İzmir		Ankara
H. Özyörük		H. Ş. İnce
Manisa	Amasya	Ankara
Ş. Ergün	İ. Olgaç	O. T. Iltekin
Aydın	Çoruh	Erzurum
N. Geveci	M. Güney	E. Karan
Gazianteb	Kayseri	Konya
G. Kınoğlu	Y. Z. Turgut	H. Aydınler
Kütahya	Sivas	Tokad
S. S. Nasuhoğlu	Ş. Ecevit	H. Ökeren
Tokad		Yozgad
M. Önal		N. Ü. Alcala

KASTAMONU MEBUSU MUZAFFER ALI
MÜHTO VE 4 ARKADAŞININ KANUN
TEKLİFİ

*Köy Kanununda bâzı değişiklikler yapılması
hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — 442 sayılı Köy Kanununun 44
ncü maddesinin ikinci bendi aşağıdaki şekilde
tadil edilmiştir :

(İhtiyar meclisi mektep, cami, hamam, elek-
trik tesisatı gibi köylüye faydalı olan işleri yap-
mak için istediği yeri değer pahasıyla satınalır.
Mal sahibi razı olmazsa kaza idare meclisi işi
gözden geçirir. Kaza idare meclisinin kararına
söz yoktur.)

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinden
itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü İçişleri
Bakanlığı yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Köy Kanununun 14 ncü maddesine bir fıkra ek-
lenmesi ve 44 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının
değiştirilmesi hakkında Kanun*

MADDE 1. — 442 sayılı Köy Kanununun 14
ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :
32. Köye elektrik tesisatı vücuda getirmek ;

MADDE 2. — Aynı kanunun 44 ncü madde-
sinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştiril-
miştir :

İhtiyar meclisi bu kanunun 13 ve 14 ncü
maddelerinde yazılı mecburi ve ihtiyari işleri
yapmak için lüzumu halinde köy sınırı içinde-
ki gayrimenkulleri değer pahasıyla satınalır.
Mal sahibi razı olmazsa köyün bağlı bulundu-
ğu kaza veya vilâyet idare heyeti işi gözden
geçirir. İdare heyetinin kararına söz yoktur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden
itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İçişleri Vekili memurdur.